

Prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski

Uniwersytet Szczeciński

ORCID: 0000-0003-1675-933X

e-mail: zbigniew.ofiarski@usz.edu.pl

Przesłanki i tryb nakładania kar pieniężnych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny na członków organów niektórych instytucji finansowych

The grounds and procedure for imposing financial penalties by the Bank Guarantee Fund on members of certain financial institution authorities

Streszczenie

Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG) od 2016 r., jako organ przymusowej restrukturyzacji, może nakładać kary pieniężne na członków organów niektórych instytucji finansowych (m.in. banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych) niewykonujących obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych związanych z tą restrukturyzacją. W ustawie o BFG określono przesłanki nakładania i maksymalną wysokość kar pieniężnych, a także dyrektywy miarkowania wysokości kary i przeznaczenie wpływów z zapłaconych kar pieniężnych. W pozostałym zakresie, dotyczącym przedawnienia wymiaru kar, naliczania odsetek od kar zaległych oraz stosowania ulg w ich zapłacie, właściwe są uniwersalne regulacje Kodeksu postępowania administracyjnego o administracyjnych karach pieniężnych. W opracowaniu wykazano, że kary pieniężne nakładane przez BFG są ważnym środkiem prawnym o charakterze represyjno-prewencyjnym, który wyznacza rolę BFG przy wykorzystywaniu prawnych instrumentów przymusowej restrukturyzacji. Kara pieniężna może spełniać także funkcję restytucyjną, ponieważ jej zastosowanie powinno doprowadzić do realizacji przez ukaranego obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych niezbędnych do prawidłowego przebiegu procesów restrukturyzacyjnych. W konkluzji oceniono, że kary pieniężne nakładane przez BFG mają szczególny charakter zdeterminowany wieloma czynnikami, w tym statusem i zadaniami BFG, celami stosowania tych kar oraz wpływem członków organów na sposób funkcjonowania instytucji finansowych poddanych przymusowej restrukturyzacji. Efektem prawidłowo przeprowadzonej przymusowej restrukturyzacji powinno być nie tylko zapobieżenie upadłości konkretnej instytucji finansowej, ale również ogólna poprawa sytuacji na rynku finansowym.

Słowa kluczowe: rynek finansowy, przymusowa restrukturyzacja, kara pieniężna, członek organu instytucji finansowej, Bankowy Fundusz Gwarancyjny

Abstract

Since 2016 the Bank Guarantee Fund (BGF), as a special resolution regime authority, may impose financial penalties on members of certain financial institution authorities (including banks, credit unions) who fail to comply with reporting and information obligations related to this restructuring. The Act on BGF specifies the conditions for imposing and the maximum amount of financial penalties, as well as the directives for measuring the amount of fines and allocating the proceeds from the fines paid. In the remaining scope, relating to the limitation period of penalties, the calculation of interest on outstanding penalties and the application of exemptions of their payment, the universal regulations of the Code of Administrative Procedure on administrative fines shall apply. The study shows that the financial penalties imposed by the BGF are an important repressive and preventive legal measure that strengthens the position of BGF when using legal instruments of special resolution regime. A financial penalty may also perform a restitution function, as its application should lead to the performance by the punished person of the reporting and information obligations necessary for the proper conduct of restructuring processes. In conclusion, it was assessed that the financial penalties imposed by the BGF are of a specific nature determined by many factors, including the status and tasks of the BGF, the purposes of applying these fines, and the influence of members of the authorities on the functioning of financial institutions subject to special resolution regime. The effect of properly conducted special resolution regime should not only prevent the bankruptcy of a specific financial institution, but also improve the situation on the financial market in general.

Keywords: financial market, special resolution regime, financial penalty, member of a financial institution authority, Bank Guarantee Fund

Wstęp

Na mocy przepisów ustawy z 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 842, dalej u.BFG), w określonych przypadkach Zarząd BFG jest uprawniony do nakładania kar pieniężnych zarówno na podmioty krajowe, jak i członków organów niektórych instytucji finansowych. Pozytywne przesłanki nakładania tych kar pieniężnych nie są konkurencyjne ani wykluczające się, a więc dopuszczalna jest sytuacja, w której w tym samym okresie może zostać ukarany podmiot krajowy lub inna instytucja finansowa oraz osoba fizyczna będąca członkiem ich organów. Oznacza to, że BFG uprawniono do nakładania kar pieniężnych na podmiot instytucjonalny prowadzący działalność na rynku finansowym oraz na osobę fizyczną mającą istotny wpływ na funkcjonowanie takiego podmiotu instytucjonalnego z uwagi na pełnienie funkcji członka jego organu (zarządzającego lub nadzorczego). W opracowaniu poddano analizie i ocenie regulacje prawne uprawniające BFG do stosowania kar pieniężnych będących środkiem prawnym *ad personam*, który powinien doprowadzić do większej skuteczności działania BFG w newralgicznym okresie i obszarze jego aktywności, jaką stanowi przymusowa restrukturyzacja.

Uprawnienie BFG do stosowania sankcji finansowych w postaci kar pieniężnych jest związane z istotnym obszarem jego działalności, tzn. przymusową restrukturyzacją (*resolution*). Według art. 5 ust. 1 pkt 4 u.BFG, do katalogu zadań BFG należy prowadzenie przymusowej restrukturyzacji, który w myśl art. 65 u.BFG jest organem przymusowej restrukturyzacji. Ustawodawca wyposażył BFG w kompetencje władcze oraz związane z nimi instrumenty umożliwiające pełnienie przez ten organ istotnych funkcji w zakresie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, tj. możliwość przejęcia przedsiębiorstwa, tworzenia instytucji pomostowej, umorzenia lub konwersji zobowiązań bądź wydzielenia praw majątkowych (Szewczyk, 2018, s. 155).

Wyczerpująco wyliczono w art. 66 u.BFG cele przymusowej restrukturyzacji, którymi są:

- 1) utrzymanie stabilności finansowej, w szczególności przez ochronę zaufania do sektora finansowego i zapewnienie dyscypliny rynkowej,
- 2) ograniczenie zaangażowania funduszy publicznych lub prawdopodobieństwa ich zaangażowania wobec sektora finansowego lub jego poszczególnych podmiotów dla realizacji celów wymienionych w pkt 1 oraz 3–5,
- 3) zapewnienie kontynuacji realizowanych przez podmiot funkcji krytycznych,
- 4) ochrona deponentów i inwestorów objętych systemem rekompensat,
- 5) ochrona środków powierzonych podmiotowi przez jego klientów.

Realizacja tych celów przez BFG sprawia, że pozycja prawna instytucji finansowej poddanej przymusowej restrukturyzacji, a także członków jej organów, podlega szczególnym ograniczeniom. Uzasadnione jest to nadrzędnością celów tego postępowania prowadzonego wobec pod-

miotu pozostającego w sytuacji zagrożenia (Chojcka, 2019, s. 29). Brak odpowiedniej stabilności finansowej, wypłacalności oraz wiarygodności niezbędnej do funkcjonowania na rynku finansowym wymaga podejmowania działań przez organ przymusowej restrukturyzacji.

W opracowaniu poddano weryfikacji hipotezę, że kara pieniężna, którą może nałożyć BFG, nie jest instrumentem przymusowej restrukturyzacji, ale środkiem prawnym wspomagającym taki instrument. Nałożenie kary pieniężnej, uzasadnione wymogami konkretnej sytuacji, może w znaczący sposób poprawić skuteczność działania BFG poprzez wywarcie presji na zachowanie się członka organu instytucji, które w ostatecznym rezultacie powinno doprowadzić do osiągnięcia co najmniej jednego z wyżej wymienionych celów przymusowej restrukturyzacji. Wprowadzenie do polskiego ustawodawstwa możliwości nałożenia kary pieniężnej na członka organu instytucji finansowej wprost nawiązuje do motywów nr 126 i nr 127 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z 15.05.2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.Urz. UE L nr 173, s. 190 ze zm., dalej „dyrektywa 2014/59/UE”). Podkreślono w nich potrzebę stosowania kar administracyjnych i innych środków administracyjnych w celu zapewnienia przez instytucje oraz osoby faktycznie kierujące ich działalnością wypełniania obowiązków wynikających z tej dyrektywy.

Istota oraz funkcje kar pieniężnych, nakładanych przez BFG na członków organów instytucji finansowych, są zdefiniowane zadaniami BFG w sferze przymusowej restrukturyzacji, przesłankami uzasadniającymi ich zastosowanie, pozycją prawną członków organów tych instytucji oraz ich zakładanym wpływem na sposób prowadzenia działalności przez instytucje finansowe. W opracowaniu zastosowano metodę dogmatycznoprawną uzupełnioną analizą dorobku doktryny i judykatury odnoszącego się do zasad i trybu nakładania kar pieniężnych o charakterze administracyjnym.

Podmiotowy aspekt kar pieniężnych nakładanych przez BFG

Z art. 336 ust. 1 u.BFG wynika, że kara pieniężna może zostać nałożona na członka zarządu lub rady nadzorczej podmiotu krajowego, organu administrującego spółki europejskiej albo dyrektora oddziału banku zagranicznego. Wyznaczenie podmiotowych granic zastosowania omawianej kary pieniężnej wymaga przedstawienia istotnych cech poszczególnych instytucji finansowych wymienionych w treści cytowanego przepisu ustawy.

Stosowane w ustawie o BFG pojęcie „podmiot krajowy” to kategoria zbiorcza, do której — zgodnie z art. 2 pkt 40 u.BFG — zaliczono bank, firmę inwestycyjną oraz spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową. Zastosowano jednak pewne ograniczenia dotyczące wszystkich rodzajów podmiotów zaliczanych do tej kategorii. Bankiem jest tylko tzw. bank krajowy w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z 29.08.1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896 ze zm., dalej u.p.b.), a więc bank mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Określenie „firma inwestycyjna”, zgodnie z art. 2 pkt 14 u.BFG, należy odnosić wyłącznie do domu maklerskiego, o którym mowa w ustawie z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2021 r. poz. 328 ze zm.), posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie nabywania lub zbywania na własny rachunek instrumentów finansowych bądź w zakresie świadczenia usług w wykonaniu zawartych umów o gwarancję emisji lub zawierania i wykonywania innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe. Pojęcie „kasa”, według art. 2 pkt 28 u.BFG, obejmuje tylko spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową i nie powinno być rozciągane na Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową odrębnie wymienianą w art. 2 pkt 29 u.BFG. Wyłączenie to oznacza, że BFG nie może nałożyć kary pieniężnej na członka organu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

Wobec braku w ustawie o BFG definicji pojęcia „spółka europejska” należy przyjąć określenie tego podmiotu sformułowane w odrębnych aktach prawnych. W art. 2 pkt 6 ustawy z 4.03.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.) odesłano do przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.Urz. UE L nr 294, s. 1 ze zm.), a więc do europejskiej spółki akcyjnej. W rozporządzeniu Rady (WE) nr 2157/2001 unormowano dwa systemy organów spółki europejskiej: dualistyczny, w którym strukturalnie wyodrębniono proces zarządzania spółką od procesu kontroli oraz monistyczny, gdzie funkcje zarządcze i kontrolne łączy jeden organ. Wyboru systemu należy dokonać w statucie spółki (Oplustil, 2015, s. 1484). Według art. 38 rozporządzenia Rady (WE) nr 2157 w systemie dualistycznym organami spółki europejskiej są: walne zgromadzenie oraz organ nadzorczy i zarządzający. W systemie monistycznym organami spółki europejskiej są: walne zgromadzenie akcjonariuszy oraz organ administracyjny prowadzący sprawy spółki, łączący funkcje zarządu i rady nadzorczej (Jeżowski, 2004, s. 196). Liczba członków organu administracyjnego i zasady ją określające są ustanawiane w statucie spółki europejskiej. Państwa członkowskie UE mogą ustalić minimalną oraz, w razie potrzeby, maksymalną liczbę członków organu administracyjnego spółki. Reasumując, według art. 336 ust. 1 u.BFG karę pieniężną BFG może nałożyć na organ spółki europejskiej działający w systemie monistycznym, tzn. członka organu administrującego, ponieważ tylko ten organ wskazano w tym przepisie w kontekście spółki europejskiej. Wykładnia rozszerzająca przepisu art. 336 ust. 1 u.BFG nie jest dopuszczalna.

Karę pieniężną BFG może również nałożyć na dyrektora oddziału banku zagranicznego. Według art. 2 pkt 35 u.BFG oddziałem banku zagranicznego jest struktura organizacyjna wskazana w art. 4 ust. 1 pkt 20 u.p.b., a więc jednostka organizacyjna banku zagranicznego wykonująca w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego temu bankowi, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danego banku zagranicznego odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział. Zgodnie z art. 40 u.p.b. utworzenie oddziału banku zagranicznego w Polsce wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego wydanego na wniosek zainteresowanego banku, w którym należy m.in. zamieścić dane dotyczące co najmniej dwóch osób przewidzianych do objęcia w tym oddziale stanowisk dyrektora lub jego zastępcy. Do oddziałów banków zagranicznych działających w Polsce stosuje się przepisy prawa polskiego.

W art. 336 ust. 1 u.BFG wyczerpująco wymieniono osoby pełniące funkcje organów w instytucjach finansowych, na które BFG może nakładać kary pieniężne. Ustawodawca w tym zakresie jednakowo traktuje wszystkich członków organów, a więc w przypadku wypełnienia się przesłanek wskazanych w art. 336 u.BFG karę pieniężną można nałożyć na prezesa lub wiceprezesa zarządu, przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, dyrektora lub zastępcę dyrektora, a także członka organu, któremu nie powierzono funkcji kierowniczej.

Przesłanki uzasadniające nałożenie kary pieniężnej

Nałożenie kary pieniężnej uzasadnia niewykonanie przez członka organu instytucji finansowej ciążącego na nim obowiązku sporządzenia lub przedstawienia BFG sprawozdania finansowego lub innych sprawozdań i informacji związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem przymusowej restrukturyzacji albo nierzetelne lub nieterminowe wykonanie takiego obowiązku. Z art. 336 ust. 1 u.BFG wynika jednoznacznie, że karę pieniężną można nałożyć tylko na tego członka organu, który nie wykonuje ciążącego na nim obowiązku lub wykonuje taki obowiązek nierzetelnie bądź nieterminowo. Oznacza to, że przed nałożeniem kary pieniężnej BFG powinien ustalić, któremu z członków organu instytucji finansowej przypisano wyżej wymienione obowiązki. Ustaleń takich można dokonać na podstawie postanowień statutu danej instytucji finansowej, regulaminów organizacyjnych określających tryb działania danego organu (zarządu, rady nadzorczej, itd.) lub innych dokumentów określających podział obowiązków między członkami organu zarządzającego lub nadzorczego oraz związany z tym podziałem zakres ich zadań i odpowiedzialności.

Wymienione w art. 336 ust. 1 u.BFG obowiązki członka organu instytucji finansowej są związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem przymusowej restrukturyzacji. W tym kontekście istotne są postanowienia art. 101 ust. 7–9

u.BFG, określające przesłanki uzasadniające wydanie przez Zarząd BFG decyzji o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji. W odniesieniu do podmiotu krajowego (tj. banku krajowego, domu maklerskiego oraz spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej) przesłanki takie wskazano w art. 101 ust. 7 u.BFG, przy czym muszą one być spełnione łącznie, aby Zarząd BFG mógł wydać decyzję o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji. Ustalono następujące przesłanki: zagrożenie podmiotu krajowego upadłością; brak uzasadnionych argumentów wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub systemu ochrony instytucjonalnej lub działania podmiotu krajowego pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie upadłością; działania wobec podmiotu krajowego są konieczne ze względu na interes publiczny.

Warunki o charakterze rozłącznym wydania przez Zarząd BFG decyzji o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji wobec oddziału podmiotu mającego siedzibę na terytorium państwa trzeciego (tzn. państwa innego niż członek UE) lub banku zagranicznego określono w art. 101 ust. 8–9 w związku z art. 101 ust. 2 pkt 1 lub 3 oraz art. 101 ust. 2 pkt 2 u.BFG. Ustawodawca sformułował następujące wymagania:

- zaprzestanie spełniania albo zagrożenie zaprzestania spełniania przez oddział banku zagranicznego warunków prowadzenia działalności oraz brak przesłanek wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub działania tego podmiotu pozwolą we właściwym czasie usunąć to zagrożenie lub spełnić te warunki,

- wszczęcie przez właściwy organ przymusowej restrukturyzacji państwa trzeciego przymusowej restrukturyzacji lub podobnego postępowania, lub zamiar wszczęcia takiego postępowania wobec banku zagranicznego,

- zaprzestanie przez oddział banku zagranicznego regulowania zobowiązań lub wystąpienie takiego zagrożenia.

Zaistnienie jednego z takich warunków uzasadnia wydanie decyzji przez Zarząd BFG. Wspólnym motywem dla tych warunków jest „konieczność podjęcia działań w interesie publicznym”, którego sposób rozumienia ustalono w art. 101 ust. 10 u.BFG. Podejmowanie działań w interesie publicznym to ich niezbędność dla zapewnienia proporcjonalnej realizacji co najmniej jednego z celów przymusowej restrukturyzacji określonych w art. 66 u.BFG, a osiągnięcie tych celów w takim samym stopniu nie byłoby możliwe w ramach sprawowanego nadzoru lub postępowania upadłościowego. Uruchomienie procedury *resolution* jest zatem wynikiem oceny właściwego organu, że likwidacja w drodze standardowego postępowania upadłościowego nie umożliwiłaby osiągnięcia wskazanych przez ustawodawcę celów w takim stopniu, w jakim pozwala na to *resolution* (Kozińska i in., 2020, s. 16).

W art. 336 ust. 1 u.BFG zastosowano alternatywę przy wyliczaniu obowiązków spoczywających na osobie wchodzącej w skład organu podmiotu krajowego, oddziału banku zagranicznego lub spółki europejskiej (Błachnio-Parzych, 2017, s. 595). Karę pieniężną można nałożyć w przypadku niewykonania lub niewłaściwego wykonania poszczególnych obowiązków, a więc w razie niesporządzenia sprawozdania finansowego, nieprzedstawienia BFG

przygotowanego sprawozdania finansowego, nieprzedstawienia BFG innych sprawozdań i informacji związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem przymusowej restrukturyzacji albo nierzetelnego lub nieterminowego wykonania takich obowiązków.

Użyte w art. 336 ust. 1 u.BFG wyrażenie „innych sprawozdań i informacji” może w praktyce wzbudzać wątpliwości interpretacyjne dotyczące przede wszystkim częstotliwości ich przedstawiania oraz przedmiotowego zakresu tych dokumentów. Z cytowanego przepisu ustawy wynika tylko, że powinny one być związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem przymusowej restrukturyzacji. Uniwersalną podstawę prawną kierowania przez BFG do instytucji finansowej żądania przedłożenia stosownych informacji zawiera art. 330 ust. 1 u.BFG. Przepis ten stanowi, że BFG przysługuje prawo uzyskiwania informacji niezbędnych do realizacji jego zadań, w szczególności koniecznych do przygotowania przymusowej restrukturyzacji, bezpośrednio od podmiotu w przypadku zobowiązania takiego podmiotu do wdrożenia planu naprawy, przygotowania programu postępowania naprawczego, podjęcia wobec niego działań wczesnej interwencji lub ustanowienia w nim zarządu komisarycznego lub zarządcy komisarycznego.

Maksymalna wysokość kary pieniężnej

W art. 336 ust. 1 u.BFG ustalono maksymalną wysokość kary pieniężnej, która nie może przekroczyć 5 000 000 euro. Zamieszczenie w tym przepisie wyrażenia „do wysokości 5 000 000 euro” nie oznacza, że ukarany jest zobowiązany do zapłaty kary pieniężnej w tej walucie. Przepis ten należy interpretować łącznie z art. 340 u.BFG stanowiącym, że w przypadku określonym w art. 336 kwoty w euro przelicza się na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego wydanie decyzji o nałożeniu kary pieniężnej. W konkretnej sytuacji wysokość wymierzonej kary pieniężnej, płatnej w walucie polskiej, będzie uzależniona od kursu walutowego, który jest zmienny w czasie. W ten sposób ustalono mechanizm waloryzacji kar pieniężnych nakładanych na podstawie art. 336 u.BFG.

Od 7.03.2019 r. obowiązuje art. 336 ust. 1a u.BFG stanowiący, że wtedy, gdy jest możliwe ustalenie kwoty korzyści uzyskanych w wyniku niewykonania albo nierzetelnego lub nieterminowego wykonania wyżej wskazanych obowiązków przez członka organu instytucji finansowej, BFG może nałożyć na niego karę pieniężną do wysokości dwukrotności kwoty uzyskanych korzyści (ustawa z 17.01.2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2019 r. poz. 326). Zmianę ustawy o BFG uzasadniono koniecznością implementacji art. 111 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2014/59/UE, ale warunkiem zastosowania takiego sposobu wymierzenia kary pieniężnej jest możliwość ustalenia kwoty korzyści za pomocą adekwatnych narzędzi, np. metody analizy finansowej

lub informacji uzyskanych z raportów. Według intencji projektodawcy rozwiązanie takie, z uwagi na określenie w art. 336 ust. 1 u.BFG maksymalnej kwoty kary pieniężnej (do 5 000 000 euro), może być stosowane tylko w przypadku ustalenia kwoty korzyści powyżej 2 500 000 euro (Sejm, 2018, s. 45). W takiej sytuacji nie uwzględnia się kryteriów miarkowania kary pieniężnej, ponieważ w art. 336 ust. 2 u.BFG zamieszczono odesłanie tylko do ust. 1 ustalającego limit kary pieniężnej w wysokości 5 000 000 euro. Brak odesłania z ust. 2 do ust. 1a tego artykułu ustawy należy ocenić krytycznie.

Ustalenie w art. 336 ust. 1a u.BFG innego sposobu limitowania wysokości kary pieniężnej, opartego na prostym mechanizmie podwojenia wartości ustalonych korzyści, może doprowadzić do nałożenia kary istotnie przekraczającej próg 5 000 000 euro. Ponadto ten sposób ustalenia kary pieniężnej nie uwzględnia np. zachowania się sprawcy po ujawnieniu naruszenia obowiązków określonych w art. 336 ust. 1 u.BFG lub przyczyn naruszenia tych obowiązków. Użycie w art. 336 ust. 1a u.BFG wyrażenia „gdy jest możliwe ustalenie kwoty korzyści” oraz „Fundusz może nałożyć na te osoby karę pieniężną” powinno być interpretowane w ten sposób, że nawet w przypadku ustalenia kwoty korzyści nie powstanie obowiązek zastosowania mechanizmu unormowanego w tym przepisie ustawy. Ustawodawca pozostawia Zarządowi BFG prawo wyboru sposobu ustalenia wysokości kary pieniężnej spośród tych, które zostały uregulowane w art. 336 ust. 1 i 2 u.BFG lub w art. 336 ust. 1a tej ustawy.

Kryteria miarkowania wysokości kary pieniężnej

W art. 336 ust. 1 u.BFG ustalono maksymalną wysokość kary pieniężnej, przy czym zastosowany w treści tego przepisu zwrot „do wysokości 5 000 000 euro” oznacza, że w konkretnej sytuacji może ona być wymierzona także w kwocie niższej. Zarządowi BFG, uprawnionemu do nakładania kar pieniężnych, pozostawiono w tym zakresie swobodę w podjęciu odpowiedniej decyzji. Nie może to jednak prowadzić do dowolności działania, ponieważ zgodnie z art. 336 ust. 2 u.BFG powinien on przed wydaniem decyzji ustalającej wysokość kary pieniężnej uwzględnić kryteria jej miarkowania ustalone w ustawie. Ustawodawca sformułował zamknięty katalog następujących kryteriów:

- waga naruszenia i czas jego trwania,
- przyczyny naruszenia przepisów,
- sytuacja finansowa osoby, na którą będzie nałożona kara,
- gotowość osoby odpowiedzialnej za dane naruszenie do współpracy z BFG,
- uprzedzenie naruszenia przepisów prawa regulujących funkcjonowanie rynku finansowego popełnione przez osobę odpowiedzialną za dane naruszenie.

Zastosowany w art. 336 ust. 2 u.BFG zwrot „wydając decyzję uwzględnia”, który poprzedza wyliczenia decyzyjnych miarkowania kary pieniężnej, uzasadnia wniosek, że

jest to zamknięty ich katalog zawierający wyczerpujące wyliczenie. Organ uprawniony do nałożenia kary pieniężnej nie może stosować w takich przypadkach kryteriów innych, tzn. niewymienionych w cytowanym przepisie ustawy o BFG. Kolejność wyliczenia tych kryteriów nie jest równoznaczna z ich gradacją. Wszystkie z jednakową wagą powinny być uwzględnione przed wydaniem decyzji o nałożeniu kary pieniężnej.

Wyczerpujące wyliczenie w art. 336 ust. 2 u.BFG kryteriów miarkowania kar pieniężnych oznacza, że w tym zakresie nie stosuje się dyrektyw wymiaru administracyjnych kar pieniężnych określonych w art. 189d ustawy z 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735, dalej K.p.a.). Przepisy kodeksowe o administracyjnych karach pieniężnych mają charakter subsydiarny i są stosowane tylko wtedy, gdy w odrębnej ustawie nie unormowano określonej kwestii związanej z nakładaniem takich kar (Majczak, 2020, s. 137). Podobne stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie sądów administracyjnych¹.

Decyzja w sprawie nałożenia kary pieniężnej

Nałożenie kary pieniężnej, określonej w art. 336 u.BFG, następuje w formie decyzji. Zastosowano w tym zakresie rozwiązanie analogiczne jak w przypadku administracyjnych kar pieniężnych, których nakładanie wymaga, zgodnie z art. 189b K.p.a., wydania decyzji przez właściwy organ jako formy prawnej rozstrzygnięcia (Cebera i Firlus, 2019, s. 1173). W piśmiennictwie nakładanie kary w drodze decyzji zaliczono do niezbędnych elementów konstrukcyjnych administracyjnej kary pieniężnej (Stankiewicz, 2017, s. 13).

Wydanie decyzji o nałożeniu kary pieniężnej określonej w art. 336 u.BFG należy do zakresu kompetencji Zarządu BFG. Należy jednak podkreślić, że w art. 11 u.BFG do takich decyzji nie sformułowano dodatkowych warunków jak w przypadku decyzji w sprawach kar pieniężnych nakładanych na podmioty instytucjonalne na podstawie art. 79 ust. 1 oraz art. 95 ust. 6 u.BFG. Wydanie decyzji o nałożeniu kary pieniężnej określonej w art. 336 u.BFG nie wymaga zachowania w tym zakresie wymagań wskazanych w art. 11 ust. 3 u.BFG, tzn. podjęcia przez Zarząd BFG uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy osób wchodzących w jego skład (w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu BFG). Należy jednak uwzględnić art. 11 ust. 7 u.BFG stanowiący, że do postępowania w zakresie nakładania kar pieniężnych przez BFG stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. W związku z tym, że decyzji o karach pieniężnych określonych w art. 336 u.BFG nie wymieniono w postanowieniach art. 11 ust. 4 tej ustawy, nie stosuje się do nich art. 14 ust. 3 u.BFG, a więc odpisów decyzji nie przekazuje się ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych. Wyłączenie tych rygorów w odniesieniu do decyzji w sprawach kar pieniężnych wynika z tego, że w art. 11 u.BFG

sformułowano zamknięty katalog decyzji Zarządu BFG podejmowanych w formie uchwały (Szczęśniak, 2018, s. 17).

Oprócz rozstrzygnięcia dotyczącego nałożenia kary pieniężnej wskazanej w art. 336 u.BFG w treści decyzji można również, stosownie do postanowień art. 337 tej ustawy, sformułować obowiązek adresowany do członka zarządu lub rady nadzorczej podmiotu krajowego, organu administrującego spółki europejskiej albo dyrektora oddziału banku zagranicznego. Istotą tego obowiązku może być nakaz zaprzestania określonego działania lub niepodejmowanie takiego działania w przyszłości. Nałożenie takiego obowiązku ma znaczenie prewencyjne, a jego realizacja powinna doprowadzić do przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zapobiegać naruszeniu prawa w przyszłości. Słusznie w piśmiennictwie zwrócono uwagę na brak spójności między art. 336 i art. 337 u.BFG. Uzasadnieniem do nałożenia kary pieniężnej jest z reguły zaniechanie realizacji ciężących na określonej osobie obowiązków, natomiast z art. 337 u.BFG wynika możliwość zobowiązania osoby ukaranej do zaprzestania określonego działania, a powinien raczej wynikać obowiązek podjęcia działania, którego dotychczas nie zrealizował ukarany (Błachnio-Parzych, 2017, s. 596).

Zgodnie z art. 339 u.BFG informację o nałożonej karze pieniężnej Zarząd BFG powinien niezwłocznie przekazać do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, a jeżeli od decyzji wniesiono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub skargę do sądu administracyjnego, także o wniesieniu tych środków i o wyniku postępowania przed organem ponownie rozpatrującym sprawę lub sądem administracyjnym. Jeżeli wydana decyzja jest ostateczna, to Zarząd BFG niezwłocznie zamieszcza na swojej stronie internetowej informację o nałożeniu kary, w tym o rodzaju i charakterze naruszenia przepisów prawa, wraz ze wskazaniem imienia i nazwiska osoby, na którą nałożono karę. Jednak publikacja takiej informacji nastąpi w formie zanonimizowanej wtedy, gdy ujawnienie imienia i nazwiska osoby ukaranej:

- byłoby środkiem niewspółmiernym do wagi dokonane go naruszenia,
- stanowiłoby zagrożenie dla stabilności rynków finansowych lub zagroziłoby prowadzonemu postępowaniu karnemu lub postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe,
- wyrządziłoby niewspółmierną szkodę tej osobie.

Przesłanki uzasadniające zanonimizowanie informacji o nałożonej karze pieniężnej wymieniono w ustawie wyczerpująco, ale ocena ich zaistnienia pozostaje w zakresie kompetencji organu wydającego decyzję o nałożeniu kary (Błachnio-Parzych, 2017, s. 599). Jeżeli ustały przyczyny uzasadniające stosowanie formy zanonimizowanej, to Zarząd BFG może uzupełnić informację o nałożeniu kary o imię i nazwisko osoby ukaranej. Uzupełnienia nie dokonuje się po upływie roku od dnia publikacji. Informacje o karach pieniężnych są dostępne na stronie internetowej BFG przez 5 lat od dnia publikacji, ale wskazanie imienia i nazwiska osoby ukaranej przez okres nie dłuższy niż rok. Wpływy uzyskane z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 336 u.BFG stanowią dochód budżetu państwa,

a więc mogą być wydatkowane na realizację różnych zadań finansowanych z tego budżetu. Przepis art. 338a u.BFG, określający przeznaczenie wpływów z tych kar pieniężnych, obowiązuje od 7.03.2019 r.

Zastosowanie przepisów K.p.a. do wymierzania przez BFG kar pieniężnych

W ustawie o BFG nie uregulowano wyczerpująco wszystkich kwestii związanych z nakładaniem kar pieniężnych określonych w art. 336 u.BFG. Uwzględniając postanowienia art. 189a § 2 K.p.a. należy stwierdzić, że konieczne jest stosowanie uniwersalnych przepisów kodeksowych (Piątek, 2017, s. 31) w sprawach dotyczących:

- odstępiania od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej lub udzielenia pouczenia,
- terminów przedawnienia nakładania i egzekucji administracyjnej kary pieniężnej,
- odsetek od zaległej administracyjnej kary pieniężnej,
- udzielania ulg w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej.

Przepisy działu IVa K.p.a. stosuje się wobec kar pieniężnych nakładanych przez BFG jedynie w pewnym zakresie, ponieważ ustawy sektorowe rynku finansowego (np. ustawa o BFG) regulują przesłanki nakładania kar pieniężnych oraz podstawy ich wymiaru i miarkowania i w tym zakresie mają pierwszeństwo przed przepisami kodeksowymi (Nadolska, 2020, s. 50). W zakresie nieuregulowanym w ustawie sektorowej stosuje się przepisy kodeksowe o karach pieniężnych.

Przesłanki odstępiania od nałożenia kary pieniężnej określono w art. 189f K.p.a. W przypadku ich zaistnienia Zarząd BFG w drodze decyzji odstąpi od nałożenia kary pieniężnej i poprzestanie na pouczeniu. Uzasadnieniem do zastosowania tego trybu jest:

- 1) znikoma waga naruszenia prawa i zaprzestanie naruszenia prawa przez daną osobę, lub
- 2) uprzednie nałożenie prawomocną decyzją na daną osobę kary pieniężnej przez inny uprawniony organ za to samo zachowanie lub jej prawomocne ukaranie za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, lub prawomocne skazanie za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe a uprzednia kara spełnia cele, dla których miałyby być nałożona kolejna kara pieniężna.

W innych przypadkach, jeżeli umożliwi to osiągnięcie celów, dla których miałyby być nałożona kara pieniężna, Zarząd BFG, w drodze postanowienia, może wyznaczyć danej osobie termin do przedstawienia dowodów potwierdzających:

- 1) usunięcie naruszenia prawa lub
- 2) powiadomienie właściwych podmiotów o stwierdzonym naruszeniu prawa, określając termin i sposób powiadomienia.

Zarząd BFG odstąpi od nałożenia kary pieniężnej i poprzestanie na pouczeniu, jeżeli dana osoba przedstawiła dowody potwierdzające wykonanie postanowienia. Prze-

słanki wskazane w art. 189f K.p.a. są rozłączne i wystąpienie jednej z nich uzasadnia już odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, przy czym organ uprawniony do nałożenia kary nie dysponuje luzem decyzyjnym i jest zobowiązany odstąpić od nałożenia kary (Dudziak, 2018, s. 29). Odstąpienie od wymierzenia kary należy odróżniać od niepodlegania karze, ponieważ jest ono wyrazem darowania kary i wymaga uprzedniego ustalenia, że doszło do naruszenia prawa. Następnie, przy niezmienionej negatywnej ocenie popełnionego czynu, dochodzi ewentualnie do stwierdzenia niecelowości ukarania sprawcy².

Według art. 189g K.p.a. nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia naruszenia prawa albo wystąpienia skutków naruszenia prawa. Przepis ten nie określa daty zdarzeń (naruszeń prawa), od której ma zastosowanie, a jedynie wskazuje, że po upływie pięciu lat od zdarzenia organ nie może nałożyć kary. Nie można przyjąć wykładni zmierzającej do stosowania przepisu o przedawnieniu kar pieniężnych tylko do zdarzeń zaistniałych po 1.06.2017 r., tj. po nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego. Wniosku takiego nie uzasadnia ani wykładnia gramatyczna, ani wykładnia systemowa lub celowościowa³. Jest to termin ustawowy, bezwzględnie wiążący, a więc nie może być skracany ani też wydłużany. Po jego upływie Zarząd BFG traci *ex lege* prawo do wydania decyzji o nałożeniu kary pieniężnej (Wajda, 2020, s. 83). Nie podlega egzekucji kara, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia, w którym powinna ona być wykonana.

Istotne są także postanowienia art. 189h § 4 i 5 K.p.a. Pierwszy z przepisów stanowi, że bieg terminu przedawnienia nałożenia kary pieniężnej nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu z dniem:

- 1) wniesienia środka zaskarżenia od decyzji o karze pieniężnej do sądu administracyjnego albo sądu powszechnego, albo skargi kasacyjnej od prawomocnego orzeczenia w przedmiocie tej kary,
- 2) wniesienia żądania ustalenia przez sąd powszechny istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa,
- 3) doręczenia zarządzenia zabezpieczenia w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴, jeżeli przepisy odrębne przewidują możliwość zarządzenia zabezpieczenia.

Według drugiego przepisu termin przedawnienia nałożenia kary pieniężnej rozpoczyna się, a po zawieszeniu biegnie dalej, od dnia następującego po dniu:

- 1) uprawomocnienia się orzeczenia sądu administracyjnego albo sądu powszechnego właściwego do rozpoznania odwołania od decyzji o karze pieniężnej, albo odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, oddalenia skargi kasacyjnej, albo uchylenia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku i orzeczenia co do istoty sprawy,
- 2) uprawomocnienia się orzeczenia lub ogłoszenia prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego w sprawie ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa,
- 3) zakończenia postępowania zabezpieczającego w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z art. 189i K.p.a. niezapłacona w terminie kara pieniężna staje się karą zaległą, od której nalicza się odsetki za zwłokę w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Przyjęcie takiego sposobu naliczania odsetek za zwłokę oznacza, że zaległa kara pieniężna, podobnie jak zaległy podatek, jest należnością wynikającą ze stosunku publicznoprawnego⁵.

Dopuszczalne jest także stosowanie ulg w zapłacie kar pieniężnych. Przesłanki i tryb ich zastosowania ustala art. 189k K.p.a. Uprawnionym do zastosowania ulgi w zapłacie kary pieniężnej jest ten organ, który ją nałożył, a więc w analizowanej sytuacji będzie to Zarząd BFG podejmujący decyzję na wniosek strony (ukaranego). Ustawodawca sformułował tylko ogólne przesłanki w postaci klauzul generalnych, których zaistnienie uzasadnia zastosowanie ulgi w zapłacie kary pieniężnej. Mają one charakter rozłączny, a więc stwierdzenie istnienia jednej z nich uzasadnia zastosowanie ulgi w zapłacie. Podstawą do zastosowania ulgi w zapłacie kary pieniężnej jest „ważny interes publiczny” lub „ważny interes strony”, przy czym należy podkreślić, że zawarty w art. 189k § 1 K.p.a. zwrot „może udzielić” jedynie uprawnia, a nie zobowiązuje Zarząd BFG do zastosowania ulgi w zapłacie kary pieniężnej. Ulga nie musi być udzielona nawet w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w art. 189k K.p.a.

Rozstrzygnięcie organu nakładającego karę pieniężną oparte jest na uznaniu administracyjnym, na co wskazuje zwrot „organ może”. Użyty w tym przepisie spójnik „lub” wyraża możliwą wymienną lub wzajemne wyłączenie zdań równorzędnych albo części zdania. Orzekając o uldze w zapłacie, organ za podstawę rozstrzygnięcia może przyjąć albo przesłankę ważnego interesu dłużnika, albo przesłankę ważnego interesu publicznego. Nie można ich sobie przeciwstawiać, ponieważ za ulgą może przemawiać zarówno ważny interes dłużnika, jak i ważny interes publiczny. Zaistnienie każdej z tych przesłanek samodzielnie może już uzasadniać podjęcie decyzji w tym zakresie⁶. Ustawodawca podkreślił wyjątkowość interesu strony, jako przesłanki udzielenia ulgi, określając go przymiotnikiem „ważny”. Subiektywne przeświadczenie strony, że taki właśnie jest jej interes w uzyskaniu ulgi, nie może prowadzić do uznania tej przesłanki za spełnioną, jeżeli obiektywnie istniejące okoliczności faktyczne tego nie potwierdzają⁷. Zgodnie z cytowanym przepisem Zarząd BFG może zastosować następujące ulgi w zapłacie kary pieniężnej:

- odroczyć termin wykonania kary pieniężnej lub rozłożyć ją na raty,
- odroczyć termin wykonania zaległej kary pieniężnej lub rozłożyć ją na raty,
- umorzyć karę pieniężną w całości lub części,
- umorzyć odsetki za zwłokę w całości lub części.

Swoboda Zarządu BFG w stosowaniu wyżej wymienionych ulg po zaistnieniu przesłanek określonych w art. 189k K.p.a. polega przede wszystkim na kształtowaniu długości terminu odroczenia wykonania kary, wyznaczaniu liczby i wysokości poszczególnych rat lub określaniu części kwoty kary pieniężnej podlegającej umorzeniu.

Podsumowanie

Kary pieniężne nakładane przez Zarząd BFG na członków organów niektórych instytucji finansowych pełnią funkcję represyjno-odstrasżającą, a więc podobną do funkcji kar nakładanych przez Komisję Nadzoru Finansowego (Wajda, 2009, s. 347). Zasady i tryb ich nakładania są ściśle związane z przymusową restrukturyzacją, w której istotna rola przypada BFG. Władcze uprawnienia BFG, będącego organem przymusowej restrukturyzacji, podlegają istotnemu wzmocnieniu poprzez możliwość zastosowania kar pieniężnych wobec osób wchodzących w skład organów instytucji finansowych poddanych tej szczególnej procedurze. Kara pieniężna jest odpowiedzią BFG na niewykonanie lub nienależyte wykonanie określonych obowiązków sprawozdawczych oraz informacyjnych przez osobę mającą istotny wpływ na kierowanie działalnością instytucji finansowej poddanej przymusowej restrukturyzacji.

Można stwierdzić, że celem tych kar są nie tylko represja i prewencja, ale również restytucja stanu prawidłowego funkcjonowania instytucji finansowej, w której organie zarządzającym wykonuje działalność osoba ukarana. Osiągnięcie w tym zakresie zamierzonych skutków, wynikających z zastosowania kary pieniężnej, powinno również pozytywnie wpływać na ochronę praw klientów takich instytucji finansowych (Pisarewicz i Kowalewska, 2017, s. 40). Badając obowiązujące ustawodawstwo oraz dorobek doktryny i orzecznictwo sądów, wykazano, że kary pieniężne nakładane przez Zarząd BFG nie są instrumentem przymusowej restrukturyzacji. Stanowią jednak środek prawny istotnie wspomagający takie instrumenty. Nałożona kara pieniężna może znacząco poprawić skuteczność działania BFG poprzez wywarcie presji na zachowanie się członka organu instytucji finansowej, które w ostatecznym rezulta-

cie powinno doprowadzić do osiągnięcia jednego lub więcej celów przymusowej restrukturyzacji.

Nakładane przez Zarząd BFG w drodze decyzji kary pieniężne można zaliczyć do szerszej kategorii administracyjnych kar pieniężnych uregulowanych ogólnie w przepisach działu IVa K.p.a. Podstawą do ich nakładania są przepisy szczególne zawarte w ustawie sektorowej, tzn. ustawie o BFG. Kara pieniężna to forma sankcji pieniężnej stosowanej wobec członka organu instytucji finansowej, który nie dopełnia lub nienależyte wypełnia obowiązki sprawozdawcze bądź informacyjne wobec organu przymusowej restrukturyzacji.

Użyty w art. 336 u.BFG zwrot „może nałożyć karę pieniężną” oznacza, że decyzja w tej sprawie jest wydawana przez Zarząd BFG w warunkach uznania administracyjnego. Nawet po zaistnieniu ustawowych przesłanek organ ten nie jest zobligowany do nałożenia kary⁸. Ustawowo ustalone kompetencje Zarządu BFG do nakładania kar pieniężnych są niezbywalne, a więc decyzje w tych sprawach nie mogą być w jego imieniu wydawane np. przez Prezesa Zarządu BFG.

Środki z wymierzonych kar pieniężnych są odprowadzane do budżetu państwa i mogą być z nich finansowane różne wydatki z tego budżetu. *De lege ferenda* powinny one zasilać fundusze przymusowej restrukturyzacji tworzone w BFG i być przeznaczane na finansowanie procesów restrukturyzacyjnych. Po ewentualnej zmianie ustawy wpływ z kar pieniężnych byłby wykorzystywany do realizacji przez BFG zadań publicznych polegających na tworzeniu warunków do bezpiecznej i stabilnej działalności instytucji finansowych. Jedną z najważniejszych misji BFG, zaliczanego do sieci bezpieczeństwa finansowego, jest przecież podejmowanie działań na rzecz stabilizacji sektora finansowego.

Przypisy/Notes

¹ Wyrok WSA w Gdańsku z 18.10.2018 r., III SA/Gd 286/18, LEX nr 2576130.

² Wyrok NSA z 19.05.2020 r., II GSK 24/20, LEX nr 2983942.

³ Wyrok WSA w Kielcach z 6.06.2019 r., II SA/Ke 227/19, LEX nr 2684573.

⁴ Ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz.U. z 2020 r. poz. 1427 ze zm.

⁵ Wyrok WSA w Kielcach z 13.03.2018 r., II SA/Ke 49/18, LEX nr 2469739.

⁶ Wyrok WSA w Szczecinie z 12.08.2020 r., I SA/Sz 154/20, LEX nr 3045752.

⁷ Wyrok WSA w Białymstoku z 14.02.2019 r., II SA/Bk 698/18, LEX nr 2633572.

⁸ Wyrok NSA z 4.03.2015 r., II GSK 200/14, LEX nr 1677586.

Bibliografia/References

Literatura/Literature

- Blachnio-Parzych, A. (2017). Komentarz do art. 336–337 i 339. W: P. Zawadzka, P. Zimmerman, R. Sura (red.), *Ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Komentarz* (594–599). Warszawa: C.H.Beck.
- Cebera, A., Firlus, J. G. (2019). Komentarz do art. 189b. W: H. Knysiak-Sudyka (red.), *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz* (1162–1336). Warszawa: Wolters Kluwer.
- Chojacka, K. (2019). Prawa strony postępowania w sprawie przymusowej restrukturyzacji banku (resolution). *Finanse i Prawo Finansowe*, (1), 27–37. <https://doi.org/10.18778/2391-6478.1.21.03>
- Dudziak, S. (2018). Zasady wymiaru administracyjnych kar pieniężnych po nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego. *Samorząd Terytorialny*, (6), 23–32.
- Jęzowski, M. (2004). Spółka europejska — nowa forma wykonywania działalności ubezpieczeniowej. *Zeszyty Prawnicze UKSW*, 4(2), 189–203. <https://doi.org/10.21697/zp.2004.4.2.11>
- Kozińska, M., Michalewicz, J., Pycka, J., Zdanowicz, B. (2020). Implikacje doświadczeń krajowych i międzynarodowych dla procesu zarządzania kryzysowego w polskim systemie finansowych. *Materiały i Studia NBP*, 336.

- Majczak, P. (2020). Refleksje na temat kodeksowej regulacji kar administracyjnych. *Ius Novum*, (1), 131–151. <https://doi.org/10.26399/iusnovum.v14.1.2020.07/p.majczak>
- Nadolska, A. (2020). Nakładanie przez Komisję Nadzoru Finansowego kary pieniężnej. *Monitor Prawa Bankowego*, (7–8), 45–63.
- Oplustil, K. (2015). Komentarz do przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 2157/2001 w sprawie statutu spółki europejskiej (SE). W: S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja (red.), *Kodeks spółek handlowych. Pozakodeksowe prawo handlowe. Komentarz* (t. 55, 1484), Warszawa: C.H.Beck.
- Piątek, W. (2017). Kodeks postępowania administracyjnego w świetle ustawy nowelizującej z dnia 7 kwietnia 2017 r. — ogólna charakterystyka zmian. *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego*, (5), 21–36.
- Pisarewicz, P., Kowalewska, E. (2017). Wybrane zagadnienia regulacji prawa bankowego i nadzoru nad rynkiem finansowym w kontekście praktyki ochrony klientów sektora bankowego. *Zarządzanie i Finanse*, 2(15), 29–48.
- Stankiewicz, R. (2017). Regulacja administracyjnych kar pieniężnych w Kodeksie postępowania administracyjnego po nowelizacji. *Radca Prawny — Zeszyty Naukowe*, (2), 9–32.
- Szczęśniak, P. (2018). *Środki przymusowej restrukturyzacji banku*. Warszawa: C.H.Beck.
- Szewczyk, Ł. (2018). Bankowy Fundusz Gwarancyjny jako organ resolution. *Studia Ekonomiczne UE w Katowicach*, 356, 146–156.
- Wajda, P. (2009). *Rola decyzji administracyjnej w nadzorze nad polskim systemem finansowym*. Warszawa: C.H.Beck.
- Wajda, P. (2020). Przedawnienie możliwości nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w nadzorze nad rynkiem finansowym. *Monitor Prawa Bankowego*, (7–8), 78–94.

Pozostałe źródła/Other sources

Sejm RP (2018). *Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw*, druk nr 2877.

Prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski

Pracownik Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Specjalizuje się w prawie finansowym i bankowym.

Prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski

An employee of the Faculty of Law and Administration of the University of Szczecin. He specializes in financial and banking law.

Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego

www.pug.pl

Business Law Journal

www.pwe.com.pl

ZNAJDZIESZ NAS TU

www.pug.pl

tel. 795 155 583

ul. Podwale 17

00-252 Warszawa